

Stanowisko Nr 13/2021**Konwentu Marszałków Województw RP****z dnia 7 grudnia 2021r.****w sprawie wzmocnienia roli samorządów województw w kształtowaniu przestrzeni
na poziomie regionalnym**

Konwent Marszałków Województw RP wielokrotnie wyrażał troskę o jakość polskiej przestrzeni i krajobrazu (stanowiska: nr 31/2013/K-P z dnia 17 października 2013 r., nr 21 z dnia 3 września 2015 r., nr 40 z dnia 2 grudnia 2015 r., nr 23 z dnia 18 maja 2016 r.). Obserwowany stan przestrzeni w Polsce wskazuje, że obecnie obowiązujące rozwiązania i mechanizmy nie zapewniają ochrony jej cennych walorów, jak również nie są skuteczne w powstrzymaniu chaosu w zagospodarowaniu przestrzennym.

Wzajemna zależność między procesami rozwojowymi a środowiskiem przyrodniczym i zagospodarowaniem przestrzennym jest bezsprzeczna. Środowisko i zagospodarowanie warunkują procesy rozwojowe i jednocześnie są rezultatem polityki rozwoju. Prowadzone prace nad reformą systemową zmierzającą do zintegrowania planowania społeczno-gospodarczego z planowaniem przestrzennym i przyjęte dotychczas w tym zakresie rozwiązania (ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw) wymagają jednak dopracowania by przedstawiały spójny, logicznie powiązany system prowadzenia polityki rozwoju na różnych poziomach zarządzania i gwarantowały właściwe kształtowanie przestrzeni oraz należytą skuteczność ochrony ponadlokalnego interesu publicznego.

Nasz niepokój budzi ryzyko utraty przez samorząd województwa kompetencji w zakresie kształtowania przestrzeni w związku z planowanym usunięciem planu zagospodarowania przestrzennego województwa z systemu planowania. Jest to aktualnie jedyny dokument w skali województwa definiujący przestrzenne uwarunkowania rozwoju, pozwalający na uchwycenie zjawisk, procesów, obszarów oraz stref istotnych dla kształtowania różnych struktur wieloprzestrzennych, a także funkcji prewencyjnych wraz z wzajemnymi powiązaniem. Są one kluczowe, zwłaszcza dzisiaj, z uwagi na konieczność uwzględnienia w procesie gospodarowania przestrzenią przeciwdziałania zmianom klimatu i jednocześnie adaptacji do zachodzących już zmian, a działania takie wymagają ponadlokalnej perspektywy. Określają zarazem ramy optymalnego i pożądanego kierunku zmian podstawowych elementów strukturalnych przestrzeni województwa.

Częścią planów zagospodarowania przestrzennego województw są również plany zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich. To jedyny dokument ponadlokalny koordynujący politykę przestrzenną w obszarach o największej gęstości przepływów i największej intensywności zagospodarowania terenów.

Konwent Marszałków Województw RP, dostrzegając konieczność wypracowania nowej formuły planowania przestrzennego na poziomie regionalnym, wskazuje na potrzebę:

- 1) opracowania skutecznego systemu umożliwiającego realny wpływ samorządu województwa na kształtowanie polityki przestrzennej, uwzględniającego hierarchiczność systemu planowania oraz wiążących ustaleń w zakresie rozmieszczenia elementów zagospodarowania o znaczeniu ponadlokalnym;
- 2) zwiększenie roli i miejsca planowania przestrzennego na poziomie regionalnym respektowanego w dalszych procesach planistyczno-decyzyjnych właściwych organów, w tym lokalnych jednostek samorządu terytorialnego, poprzez wyposażenie samorządu województwa w instrumenty regulacyjne i interwencyjne w systemie planowania przestrzennego, co sprzyjałoby osiągnięciu takich celów jak poprawa ładu przestrzennego, jakości środowiska czy jakości życia mieszkańców;
- 3) uelastycznienia sposobu ustalania lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz koordynowania przestrzennej i czasowej ich realizacji, w celu zachowania jak największej zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, krajowymi i regionalnymi przy jednoczesnym poszanowaniu prawa własności nieruchomości;
- 4) uproszczenia i skrócenia procedury sporządzania dokumentu planistycznego na poziomie regionalnym oraz procedury zmiany takiego dokumentu. Obecna nie jest przystosowana do jego zakresu oraz skali;
- 5) pilnego przedstawienia szczegółowych i kompleksowych rozwiązań dotyczących kształtowania przestrzeni na poziomie regionalnym wraz z systemem powiązań pomiędzy dokumentami tworzonymi na różnych szczeblach zarządzania, które są istotnym elementem planowanej reformy planowania przestrzennego.

Konwent Marszałków Województw RP wnosi o powołanie przy Związku Województw RP stałego zespołu złożonego ze specjalistów zajmujących się planowaniem regionalnym i deklaruje wsparcie wiedzą, doświadczeniem i otwarciem na nowe rozwiązania prowadzonych przez stronę rządową prac związanych z reformami systemu zarządzania rozwojem oraz systemu planowania przestrzennego.

Stanowisko kieruje się do:

- 1) Pana Grzegorza Pudy, Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej
- 2) Pana Piotra Nowaka, Ministra Rozwoju i Technologii
- 3) Pana Andrzeja Adamczyka, Ministra Infrastruktury

